

SZEKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET
ÉS AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjárónak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjezőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ on-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért 1 özlöttnek. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyílt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetői iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvnyomdája és könyvkötészet (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemény, előfizetés és hirdetés intézendő. Kéziratok nem adnak vissza.

Iparosainkhoz.

Ki élni, ki létezni akar, annak haladnia kell. Haladj foglalkozásodban, ha nem kívánod, hogy ezen előrehaladott kor kiirtson a föld színeről. Ha visszamaradsz, a kor elhalad feletted és senki sem hallja javszekléseidet; senki sem könyörül rajtad. Igen rövid idő alatt azon keserű meggyőződésre jutsz, hogy foglalkozásodból nem bírsz megélni s abbahagyod azon élet pályát, melyet választottál magadnak, melyre elkészültél s melyen boldogulni hited volt. Más foglalkozáshoz nyulsz, melyhez nem értesz s ismét keserűen tapasztalod rövid idő múlva, hogy itt sem boldogulsz. Önkénytelenül feljajdul ekkor lelked s rákezed azt a szomorú nótát: szegény embernek szegény a szerencséje.

Szemléletmást észleljük, hogy minden előrehalad, előretör a világon. Rohamosan igyekszik mindenki előre s a létküzelemben kéréltel harcot vív emberrel. A mai kor bámulatos találmányai valódi forradalmat okoztak a munkávilágban. Eltűntek mindenkora ama „régijó idők” s velök azon kor gyermekei.

A kitűzött zászlón hatalmas betűkkel ki van írva ama nagyjelentőségű elv: „szabad ipar”. Ez ország törvénye fennhangon hirdeti a nagy jelszót: „szabad ipar” s buzdítja a hivatottakat, hogy csoportosuljanak e dicső zászló körül. Sokan torkig felfegyverkezve szállanak sikra, mert magukkal fogják vinni képzettségüket, műveltségüket, ezenkívül meglehetősen tőkével fognak rendelkezni s ha ezt a megfelelő kitalással a munkában és értelmes takarékoskossággal párosítják, szemünk előtt áll a felette nagy s e mellett egyenlőtlen harc, melyben a kevésbé erős, a kevésbé művelt a rövidlebbet fogja huzni. No de hát hazánk törvényes intézkedései alkalmas nyújtottak iparos-tanulóinknak is, hogy előkészítsék és képesítsék magokat a bekövetkező harcra, hatalmas fegyvert adván a kezükbe, melylyel magokat e harcban védelmezhetik: a műveltséget. A régi jó időkben az iparos kitanulta mesterségét s nem kellett küzdenie a mai concurrentiával, úgy hogy akkor számos szorgalmas és takarékos iparos fel is küzdötte magát; de manapság, midőn a tőke oly nagy szerepet játszik,

sokkal nehezebb kitartani a mindenha veszélyes concurrentiát még az ügyesebb iparosnak is.

Korszerű műveltség kell tehát manapság az iparosnak! A művelt iparosnak nemcsak műhelyében van tekintélye és becsülete, csakhamar szélesebb körben is közbecsülésnek és köztekin-télynek lesz osztályosa. Szívesebben bízzák rá a munkát, bevonják őt a közérdekű választmányokba, a községbe, a hol alkalma nyílik az iparosok érdekeit előmozdítani és így tevékenyen közreműködhetik saját osztálya érdekének előmozdításán is.

Csak ily iparos bírja ki ezen nehéz és kimerítő küzdelmet a létért, a mely harcban nemcsak a munka a munkával küzd, hanem végzetesen befoly a képzettség és a tőke is. Csak ily iparos válik nemzetének hasznára, osztályának pedig díszére. Ily iparos osztályát és annak érdekeit mindenütt és mindenkiel szemben méltóan fogja védeni s előmozdítani s nem fog könnyelműen azokra hallgatni, kik a zavarosban halászni szoktak.

Magasabb műveltség és nagyobb mérvű szak-képzettség a munkásoknak: ez kezdete a szociális kérdés megoldásának.

Az erkölcs érdekében. Sűrűn merülnek fel, hogy fiatal leányok eszibő lélekűfűrók kezébe kerülve, egyre többen vándorolnak ki keletre, hol nyomorultul elpusztulnak. Ezt megakadályozandó, a belügyminiszter körrendeletet boesított ki a törvényhatóságokhoz, a kivándorlás e nemének megakadályozása céljából. Egyben kimondja a miniszter, hogy 40 frtnyi jutalomban részesül az, a ki az erkölestelen üzelmek gyakorlása végett kivándorolni akarót szándékában megátolja, vagy reá a rendőrhatalóság figyelmét felhívja.

Földadó-elengedés elemi károk miatt. A közigazgatási bíróság szűnési tanácsa Wekerle Sándor elnökléte alatt és Benedek Sándor ítélőbíró előadása mellett tartott ülésében több, elemi károkból támasztott földadó-elengedési ügyet tárgyal s oly elvi fontosságú határozatot hozott, a melyek gazdaközönőségünket bizonyára érdekelné fogják. Így: I. K. községben 1898. július hónap 31-én jéges volt, a mely a pénzügyigazgatásnál nyolcz napon belül bejelentett, de a községi közegés késedelmes eljárása miatt a kárfelettel nem történt meg idejekorán. Ez okból a pénzügyi hatóságok az adóelengedést megtagadták. A közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a kár utólagosan felveendő s a földadót el kell engedni, mert a hatósági mulasztás sem a károsult felek törvényadta jogát nem érinti, sem pedig a királyi kincstár jogosulatlan előnyére nem szolgálhat.

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCZÁJA.

„Az én első csókom története.”

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

Oh ne gondoljanak kérem hordvilágos, csillagos estére s valami poetikus, kedves lugasi jelenetre, a hol a bágyadt hold fényénél egy epedő ifju s egy szőke, fekete szemű aranyos kis baba, vagy ha jobban tetszik, egy fekete haju, de kékszemű kis leányka élvezi az első szerelmi csók részegítő mámorát. Oh legkevésbé sem.

Hanem tessék elképzelni egy harmadik gimnazista szerelmes kis diákot, a kinek az esze — miközben az accusativus cum infinitivo és ablativus absolutus nehé problémáival foglalkozik — folyton azon jár, hogy milyen édes volna, ha ő egyszer megcsókolhatná azt a rövid kis szoknyájú Istennőjét, a kit az iskola kapujánál minden délbén olyan epedő nyugtalansággal vár, de a kihez még csak hozzászólni sem mert s az egész ismeretségiük nem terjedt ki egyébre, minthogy naponkint versenyt szaladtak hazáig. Mert meg kell jegyeznem, hogy szerfelett vad leányka volt a kicsi Istennő, a ki mihelyt észrevette, hogy sarkában van az ő kis gimnazista rabszolgája, megfutmodott s csak akkor lassította meg lépteit, a midőn jó nagy távolságot tudott maga és imádója között.

S ennek daczára a kis gimnazista álma még is teljesült.

Ha száz esztendeig élnek, akkor sem feledném el azt a tavaszi délutánt, a midőn az az epedve várt és sokszor megálmódott első csók elcsattant...

Előre kell boesátanom, hogy az osztályban nem én voltam az egyedüli, a kinek a latin, grammatika helyett jobban izlett a szerelem. Hármán voltunk reménytelen szerelmesek s ennek következtében igen természe-

tesen jóban, rosiban szövetségesek. Míg a többiek a tíz-órát tipperces szünetnél vígan kergetőztek, addig mi hármán oda lopóztunk a leányiskola kerítéséhez s szinte felfaltuk tekintetünkkel ideáljainkat. Egymás közt pedig soha sem beszélünk másról természetesen, mint a csókolódásról. Horthy Jenőke, a kinek szerinte nagy tapasztalatai voltak ezen a téren, váltig erősítette, hogy 10 darabka rud töltött csokoládé edessége sem ér fel egy ilyen csók edességével. Ha rá gondolkok, mindig nevetnem kell azon, hogy mi milyen áhitattal hallgattuk az ő oktatásait.

És most el kell árulnom, hogy én a Ferenczy Gida Etuska nővérebe, Ferenczy Gida meg Horthy Jenőke az Etuska barátjójába, a szőke kis Irénkébe voltunk szerelmesek. Mondanom sem kell, hogy Ferenczy Gidának a jövődöbeli sógorság reményében minden dolgozatát nekem kellett elkészítenem s az összes zsebpénzemen számára s vezérünk Horthy Jenőke számára czukrot, meg tésztát vásárolnom.

Hanem még mindig nem tértem reá arra a nevezetes délutánra. Reá térek tehát, ámbár igen nehéz elkezdenem.

Mindössze arra emlékszem, hogy ezen a nevezetes délután is, mint még azelőtt számtalan más napon, együtt ültünk a Ferenczy Gidák kertjében s különböző külön terveköt kovacsoltunk tervünk keresztülvitelére, közbe-közbe pedig fel-felkapaszkodtunk egy-egy gyümölcsfára s át-áttekingettünk a harmadik kertbe, az Irénkéék kertjébe, a hol Irénke és Etuska, a mi akkori Istennőnk készítették a veszedelmes közeledő vizsgára kézi munkáikat. S itt most már minden indiscretio nélkül elarullhatom, hogy bizony ők is sűrűn tekintgettek át mihozzánk...

Egy ilyen áttekintés alkalmával fedezte fel azután Horthy Jenőke, hogy az Irénkéék kerítésén egy deszka le van valva a többitől, a mely ürege kényelmesen át lehet jutni s nyomban elő is állott tervével, hogy Isten-

2. J. község határát 1898. augusztus havában árvíz borította el. Ebben a káresetben a közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a helyszínen törvényellenesen felvett kárjegyzék kiigazításának helye van, hogy a már betakarított buza és árpaterményekre nézve adóelengedés nem igényelhető és hogyha a réteken csakis a sarjtermés ment tönkre az árvíz következtében, a földadónak csupán egy harmadrésze engedhető el.

A hazai ipar érdekében. Széll Kálmán belügyminiszter erélyes körrendeletet boesított ki a hazai ipar érdekében. A leirat szerint az állam fejlődése és anyagi felvirágása a hazai ipar fellendülésétől függ s így az állam és hatóságok kötelessége azt előmozdítani. Tudomása van a belügyminiszternek, hogy a törvényhatóságok és nagyközségek a szükségletek beszerzésénél nincsenek tekintettel a hazai iparra, hanem néha egyenesen a külföldi veszik igénybe, bár a hazai versenyképes, sőt jutányosabb. Hiszi, hogy ez nem kötelesség megszégéből, hanem inkább megszokásból és kényelemből történt, hogy nem képes a hazai ipar versenyezni. A szokással szakítani kell, a kényel elosztására pedig az óvatosságot, körültekintést ajánlja a miniszter. Szükséges, hogy a törvényhatóságok, nagyobb községek határozatban kimondják, miszerint minden közszükséglet beszerzésénél és vállalat berendezésénél a hazai ipari termékeknek elsőbbséget biztosítsanak. Kivánatos, hogy erre nézve szabályrendeletet készítsenek; mintáról a belügyminiszter fog gondoskodni. Ebben a követendő eljárás tüzetesen kimondassék s ha mégis külföldi ipari terméket rendelnek meg, ez a határozatban köllőleg és részletesen indokoltassék. Elvárja a miniszter ezen rendeletének szigorú betartását.

Utóhangok egy közgyűlésről.

Sokak előtt csodálatos lehet, hogy unitárius templomban falfestményeket emlegetek. Pedig igaz. Valóságos műtörténeti, nagy értékű kincsek ezek. 400 év múltán csak 1893. óta lettek újra láthatók. Tudtom szerint Benedek Keresztély akkor derzsi, jelenleg olaszteleki körjező s más helybeliek hitták fel kellő módon a felsőbb körök figyelmét az ott rejlő elegendő elegendő kincsekre. Miniszteri megbízásból Huszka József előbb sepsiszentgyörgyi, most fővárosi rajztanár és műtörténész nagy gonddal és óvatossággal letáskázta az oldalfalak 4 százados mészburkolatát s most láthatás sok mindent. A 15-ik évszáz elején Ungi nevű pap fia festhette, mert az egyik alatt 1419 van írva. I. Rákóczi György fejedelem idejében, 1642-ben tett templomújítás alkalmával észrevétlenül vagy szándékosan megkímélték. A kisebb hajóju részen a gecsemani és golgothai jelenetek voltak; elkoptak, megmenteni nem lehetett s azért bémeszelték újra.

A nagyobb hajóban ott van az oldalfalon a Pál (Saulus) apostol megtérési jelenete. Gazdagon szerelt lovas kísérettel közeledik Damaszkus felé az országuton, mely a citrom-, olajfa- és narancsbertet átvágja. A mennyei

nőinket lepjük meg. A terv természetesen tetszett s mi lelkesült örömmel készek voltunk a kivihetéséhez fogni. Még volt azonban egy kerítés, a melynek megmászásához azonban mi, be kell vallanom, hogy nem értettünk. Nem volt más mit tenni, mint a Gidák kerítéséről is lefejtteni egy deszkát. Gida a szükséges eszközöktől elő is kerítette s mi teljes erőnkkel hozzáláttunk a nagy munkához s pár perc múlva nyitva állott az út megközelelti ideáljainkat. Azonban, azt hiszem, ez volt a legnehezebb. Hosszas biztatgatás után Horthy Jenőke kész volt előjárni s mi hűségesen követtük őt. Mire tehát sejtettek volna valamit Irénke és Etuska, mi már mellettük teremtünk.

Hanem most elhagyom annak a zavarnak s kényelmetlen helyzetnek a leírását, a mely ekkor beállott, de leírni nem is tudnám. Csak arra emlékszem, hogy mihelyt vége volt az első félszék, Jenőke valami zálogosít indítványozott, mit otthon a nővérei jourjain látott s mi mindnyájan készek voltunk azt játszani. A zálogokat természetesen csak csókkal lehetett kiváltani.

Feltesleges is talán mondanom, hogy bőven volt zálogtárgy s a kiváltási összeget még meg is dupláztuk.

Hanem egy körülményt kifelejtettünk a játékból, azt ugyanis, hogy meg is lephetnek, a mi később csakugyan be következett.

Egy váratlan pillanatban megjelent az Irénke mamája... hanem a most bekövetkezett jelenetet nem árulom el.

Mi valami uton-módon visszajutottunk a Gidák kertjébe, hanem ettől kezdve — nem tudom a többiek is úgy jártak-e, de én bármennyire vágytam és epedtem a csók után, nem mertem megkísérteni, mert mindig ott lebegett előttem a mamának egykori vészteljes arca.

szózat, a csodálatos keleti fény és Ananiás alakja által elbűvölve földre hull. Mellette áll egy páncélos karsu alak, valószínűleg Themisz. Fejét gloria fény övezi, baljában mérleget tart, jobbával hosszú lánzsára támaszkodik. Egy serpenyőben egy könyörgő alak ül, a másikban a bünei vannak felhalmozva. A mérleg a jöttek felé billen, pedig az ördög ugyancsak igyekszik a másikat lefelé huzni, még malomkövet is köt a derekára, hogy nehezebb legyen. Pál a farizeusok akademiáján nevedett főleg hittani tekintetben, másrészt több görög-római akadémiát is látogathatott. Tagja vagy éppen tanácsjegyzője volt a nagy Sanhedrinnek, a zsidóság Jeruzsálem 70 tagu legfőbb ítélő székének, mely Jézusra s azután Istvánra stb. halált mondott. Az István halál-ítéletének végrehajtására ő volt kiküldve. A megkövezés folyama alatti zsolotáreneklése a fiatal Istvánnak, őt nagyon meglepte. Azóta folyton Jézus alakja állott előtte, azon tépelődve, hogy minő ember lehetett az és miket beszélhetett, hogy ez a fiatal ember s még anynyi névtelen oly elszántan hal meg érte. Damaszkusi kiküldetése is ilyen elfogatásokra irányult. Nagy lelki küzdelemben történik rajta a csodás eset a város közelében. A farizeusi bűnök küzdelmélt ábrázolhatja e festmény a jézusi erényekkel szemben, vagy az utolsó ítéletet. Ott van tovább a Vörösmarty által oly hatalmas megénekelte „Cserhalmi ütközet” az a jelenete, mikor a később szentté avatott László király, mint fiatal herceg a magyar lányt rabló kun vezért üldözi, leány és herceg legyőzik a vezért s egy szép zöld mezőben pihennek meg. Ott van a spanyol inkvizíció (hitnyomozó papi vértörvényszék) viselt dolgaiból néhány verfyagyaló jelenet. Több papi alak s kolduló zarándokok végzik a csoportozatot.

Az említett évszám és felírás azt mutatja, hogy akkor még itt, a Rómától távol levő keleten, a papok valódi családi életet, s házasságban éltek s azon innen tiltották el attól, mai felfogás szerint a társadalom és nemzet, valamint a papság véghetetlen hátrányára.

Tudtommal Huszka és Karácson mérnök, másolatokat vettek, s magyarzó jegyzetekkel kiadták. Ára 1 korona. Most vastag függönyök védik a festményeket, melyek ez alkalomra fel valának huzva. Ezeket semmiféle muzeumban és sehol nem lehet egyebütt meglátni, éppen úgy, mint a berlini muzeum nagy falfestményeit, az Ágoston-szerzetesek bécsi templom baloldalán a Jézus utolsó vaesoráját Rafael festménye után életnagyságban ábrázoló híres mozaikot, vagy a római Péter templom középső boltozatán a Michel Angelo világhírű utolsó ítéletét. Az ilyenért a hely színére kell menni. Csodálkozom hogy még a szomszéd Udvarhely és Keresztur diáksága sem járt itt. Pedig megérdemelné, hogy meztől zarándokoljon ide közönség és főleg tanuló ifjúság, ha másképp nem lehetne. Ez nemzeti műkincs, éppen úgy mint Almakeréken, Segesvár közelében az Apafi György síremléke. Régen sokat gyalogoltam effélék megtekintésére. Ugy látszik, hogy Kustáj vára az oklándi erdőn, Bágy vára stb. is hiába várja az ifjúság odasétáltatását. A ki csak Kustáj várát látta, azt sokszoros mértékben érdekelhetné a Pészti Árpád magyarok bejövételét ábrázoló nagy körképnek középpontját képező elégett és feldult vár az ezredévi kiállításon.

Első Napoleon francia császárt személyesen akarta látni mindenesetre konzul korában egy erdélyi akadémiázó fiatal ember. Kihallgatást kért és nyert. A konzul kérdésére felelve megmondta, hogy ő ki és minő járatban van. Arra a kérdésre, hogy mi van felírva Kolozsvárt a Magyar Kapura, nem tudott felelni. Napoleon azt mondta, hogy ott latinul ez a bibliai felirat van: „a ki magát meggyőzi, az erősebb a városok bevevőinél”. Az akadémikus megszegyenletette magát, főleg akkor, mikor ezt az atyai utasítást is hallá nyomban, hogy előbb meg kell nézni azt, a mi otthon van, s azután lesz nyereséges a külföldi utazás. Egy pap 40 esztendeig lakott pl. az almási barlang és Bágy vára tőzomszédjában és egyiket sem látta soha. Szégyen reánk, hogy még azt sem nézzük meg a mi mellettünk van, de azért szónokolunk a távol eső és soha meg sem látott dolgokról a legtöbbször még nem is fáradságos olvasmány, hanem csupa üres képzelet után. Felette jellemző. Az angol diák az egyszerre kikapott 4 havi várakozást arra használja fel, hogy hazája és fél Európa nevezetességeit gyalogolva is megnézi. Így teszen a német is. A magyar diák kényelmesen urfiskodik tanáraival együtt, mint a Mátyás király három restje, a kik hiába várták, hogy a király vitesse ki őket a reájok gyújtott házból, mert az nem vitette ki, s mindhárom oda égtek.

Ennek a templomnak Erdély magyarok által lakott részén valószínűleg kevés párja van. Mutatja, hogy a Bethlen, Petki, s más előkelő családok behírósok voltak. Ilyenforma falfestmények a h.-szentmártoni unitárius és fülei ev. ref. elbontott régi templomok falain is voltak. Láttam a bibarcsfalvi megújított ev. ref. templom falain is a mult nyáron Tusnádról jövet, mikor egy sereg borvizet is vettem a Szabó Domokos elhíresedett kutjából pótlásul egy kis cselnai finom vegyes mellé, de ezek sem a méretük, sem a tárgya, sem a kivitel tekintetében nem közelítették meg a derzsieket, különben is el voltak mosódva s méz, idő és nedvesség megette volt. Azt mondják, hogy I. László királynak valamennyi eddig ismert képe között a derzsi a legjobb. Ez a templom tehát megérdemelné, hogy villámcsapás ellen biztosítsák ma már olcsó villámhárítónak sietős alkalmazása által a belől lefedett s mag- és eleségtáru szolgáló várfalakakkal, bástyákkal és toronnyal együtt. Tudtommal az abásfalviak pár év előtt ezt tették ujonnan épült toronnyal és templommal, s ez által e kicsiny falu intő példát adott e megye összes faluinak és városkájának, hogy miként kell és lehet a drága középületeket 1—2 száz forint költséggel s a szomszédos gyulekény épületek lehető eltávolításával pusztulástól megóvni. Igen ezek megtették, pedig nem oly bölcsék, mint a harangbronzosó udvarhelyiek, vagy a csonka tornyot ökrökkel lehuzatni akart tordaiak, a kik furesán megjárták, mert mikor a torony ablakából felgőg összetolozott hosszú lánccal végére kettősével befogott, vagy 20—25 pár ökör közül a megostorozott elcsők neki huzalkodtak, az utóbbiak a lánccsal együtt a levegőbe kerültek a járomnál fogva s mikor a nagy hógatásra az elsőbkek megállottak, akkor a hátulsók a kövezett piacra visszaestek s a lábok szerte tört. A torony pedig ma is úgy áll, a mint akkor állott. (Vég. kov.)

A népnevelés apostolai.

Mottó: Csak előre!

Tekintetes szerkesztő ur!

A szentlászói közszégi iskolaszék még 1885-ik évben táncmulatságot rendezett „Olvasó-egylet” felállítására céljából s annak 14 frt tiszta jövedelmét több évben keresztül kamatoztatván, abból jó könyvek vásároltattak s így folyó év február 1-én olvasó-egylet alakult. Az egylet elnöke Benkő Sándor földbirtokos, jegyző Székely Miklós, pénztárnok Benkő Ferenc, könyvtárnok Molnár Dániel k. tanító. Az egyletnek 30 tagja van. A teli este-ken olvasni, írni, számolni és énekelni tanulnak.

A becses felhívásnak eleget téve, maradtam a tek. szerkesztő urnak

Szent-Lászlón, 1899. aug. hó 8-án.

alázatos szolgálója:

Molnár Dániel.

TANÜGY.

A székelyudvarhelyi kir. állami főreáliskolában az 1899/1900. iskolai évre a beiratások folyó évi szeptember 1. 2. és 4. én tartatnak meg. A beiratáshoz a tanuló szülője, vagy megbízottja kíséretében jelenhetik meg az igazgatóság előtt s a következő okmányokat tartozik magával hozni: a) a megelőző évről nyert iskolai bizonyítványt; b) keresztlevelet és c) az újralöltési igazolványt. A főreáliskola első osztályába olyan tanulók vétetnek fel, kik kilencz évesek voltak s az elemi iskola negyedik osztályát jó eredménnyel végezték. Olyanok is felvétetnek, a kik ilyen bizonyítványokkal nem bírnak, csak ez esetben a felvételi vizsgálaton kell igazolniok, hogy a megkívántató előkészítéssel bírnak. A többi osztályokba azok vétetnek fel, a kik a reáliskola megelőző osztályát legalább is elégséges eredménnyel végezték. Azok, a kik gymnasiumból, polgári iskolából, vagy esetleg katonai reáliskolából akarnak át lépni, szinten felvételi vizsgálatot tartoznak tenni, de csak azokból a tárgyakból, melyeket az elhagyott intézetben vagy egyáltalán nem tanult, vagy nem oly terjedelemben, mint azt a reáliskolában tanítják. A felvételi vizsgálatok, valamint a javító vizsgálatok f. évi augusztus 30. és 31-én tartatnak meg.

A felvételi vizsgálat díja 10 frt, míg ellenben a javító vizsgálatok díjmentesek. Az évi tandíj 18 frt, mely két, esetleg négy részletben is fizethető. Indokolt esetekben a jó előmeneteli és magaviseletű tanulókat fele, esetleg az egész tandíj fizetése alól is felmentheti az igazgatóság. A kik e kedvezményben részesülni óhajtanak, az igazgatósághoz czimzett s a legújabb keletű szegénységi bizonyítványval felszerelt folyamodványukat a beiratáskor nyújtják be. A beiratási díj 4 frt 80 kr. esetleg 5 frt 80 kr. Ez alól felmentés nincs. Az intézettel kapcsolatosan egy 65 tanulóval berendezett internatus is van, melyben a tanulók felügyeletet, teljes ellátást kapnak. Az internatusi díj 10 hónapra 300 frt. Az internatusból 20 székely tanuló kaphat jó ebédet 10 hónapon át összesen 20 frtért. Sőt az olyan jó előmeneteli tanulók, a kik szegénységüket kellően igazolni tudják, még a 20 forint fizetése alól is felmentetnek. Az ilyen tanulók e városban laknak s úgy járnak be ebédre. E kedvezményről különösen felhívja az igazgatóság a székely községek igen tisztelt lelkészeinek és tanítóinak figyelmét, hogy az olyan szülőket, a kiknek ilyen gyermekeik vannak, a kedvezmény igénybevételére buzdítsák. Ugy az internatus, valamint a főreáliskolát illetőleg az érdeklődő és tájékozódni óhajtó szülőeknek szivesen nyújt felvilágosítást az igazgatóság.

IRODALOM.

A „Magyar Könyvtár” célja tudvalevőleg az, hogy a magyar és külföldi irodalom termékeit oly olcsó áron hozza forgalomba, hogy azokat a legszerényebb viszonyok közt élők is megszerezhessek. A „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papir-, iró- és rajzser kereskedése), hogy vármegyénkben is minél szélesebb körben elterjedhessen ez a remek műveket tartalmazó sorozat, az eddig megjelent és megjelenő füzeteket rak táron tartja s a megjelenés sorrendjében t. olvasóinkkal — rövid ismertetés kíséretében — közölni fogja. Az eddig ismertetett füzeteken kívül folytatódólagosan megjelentek: E n e k e k e n e k e. Dramolett egy felvonásban. Magyar színe alkalmazta Radó Antal. Egy kedves szerelmi történetet játszódik le e bájos apróságban, melyet Radó Antal mesterien magyartított. Fáy András válogatott meséi. Bevezetéssel ellátta Badics Ferenc. A magyar mese Fáyban érte el klaszszikus tökéletességét. E füzet legszebb e nemű munkáit tartalmazza. A medve. Irta Szalagub gróf. Oroszból fordította Ambrozovics Dezső. Egy a társadalmi formáktól idegenkedő, érdekes karakternek megkapó szerelmi története játszódik le ez elbeszélésben. Hajótörtétek. Nyolcz elbeszélés. Irta Ambrus Zoltán. Ezen elbeszélések az élet hajótörtéteiről szólnak, a kiknek megkapó tragikumát az iró gyönyörűen rajzolja. Egy fiu s z e n v e d é s e. Irta Meyer Konrad Ferdinánd. Fordította Hevesi Sándor. Meyer az új német irodalom legnagyobb elbeszélője s e novella egyik legszebb alkotása. Helvika. Dráma 5 felvonásban. Irta Jókai Mór. A korszor iró e darabjának története a mai életben mozog. A magyar parlament világát festi, egy erkölcsileg végkép elzúllott honatyával szembe állítva egy ideális férfit és rendkívül érdekes alakot, egy igazi modern lányt.

Sokrates. A görög filozóphiát ő fektette erkölcsi alapra. Komoly, rideg ember volt, ki az életben mindig csak a fogatkozásokat látta, s magas elveinek elfajulását. Athén utcáin szöba állott mindenkiel, s mindig tanított. Kérdőszóködtől valamiről, s rávezette az embekeket, hogy rendezes nem is sejtik annak lényegét, a miről könyveden, megmondolás nélkül beszélnek. Beszélgetése második felében aztán rávezette az illetőt a szóban forgó dolog lényegére. Az ő tanítványa volt Platon. „Ugy állnak ők egymás mellett — írja Ranke — mint később Krisztus és keresztelő Szent János.” Sokrates

rideg, magába zárkózott, szinte askezikus élete sokban emlékeztet egy keresztény remetére. Valóban van benne valami az askezis, s a földöntuli elmélyedés szelleméből. Följegyezték róla, hogy egyszer egész éven át egy helyben állva, mozdulatlanul dondolkodott. Az erkölcs kegyetlen bírása ő, elhanyagolt külseje, torzonborz ember, mint Keresztelő János Trizian vásznán. Mellette Platon elmélkedik, szabadon, komolyan, nem a kétségbeesés, hanem a remény geniusa lebeg körülte. Gondolatjait ihlet vezeti. Ajkán a szeretet tana. Nem az athéniekhez beszél, hanem a világhoz. Minden szavát, minden tétét a szeretet vezeti, művészeti felfogását is. „Szeretet az, a mivel a szépet felfogjuk. Sokrates nem a szeretet, hanem a bírálat embere. Ezért kellett meghalnia is, mert az athéni demokrata alkotmányra csipős megjegyzéseket tett. Meghalt 399-ben Kr. e. Huszonégy századdal azon esztendő előtt, melyet mi most irunk, s mely százados évfordulója a böles halálának, kinek tanait a világ 2000 esztendő után sem feledte el. Életét és halálát híven leírja a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 33 füzeté. A 12 kötetre tervezett nagy munkát Marezzali Henrik egyet. tanár szerkeszti, s a legkiválóbb magyar szakemberek írják. A II. kötet, mely a görögök történetéről szól, Gyomlay Gyula nevet viseli homlokán. Egy kötet ára 8 frt. Egy füzet 30 kr. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Budapest, VIII., Üllöut 18.) és bármely hazai könyvkereskedésben.

KÜLÖNFÉLÉK.

Petőfi Sándor.

— A székely apróságok számára —

Irta: Filei Sz. Lajos.

Petőfi Sándorról beszélnek, gyerekek!
Minden játékot hát most félre tegyetek.
Hallgassátok szépen, mit róla beszélnek.
Benne ragyogott egy dicső magyar lélek.

Szép magyar Alföldön született Petőfi,
Melynek a szépsége a szívet betölti.

Szegény jámbor szülők ringatták a bölesöt,
Világért sem sejtve benne a nagy költőt,

Ápolták, nevelték s mikor megnőtt Sándor,
Hát azt vették észre: távozik, mint vándor.

Nyakába vette az egész magyar hazát.
Kereszte: hol, merre tarthatja fenn magát?

Nagy szenvedéseken, küzdelemben ment végig,
De szép verseivel felszárnyalt az égig.

Innen nyerte azt a nagy vilárosságot,
Melylyel betöltötte az egész világot.

Magyarország volt a legszebb eszményképe,
Azután pedig a földnek jámbor népe.

Ezek szabadságát áhitotta egyben:
Szívet megindító, lelkesítő versben.

Sok szép verseket irt a magyar hazáról,
Köszívü ember is olvadoz dalától.

Apjáról, anyjáról meg nem feledkezett,
Dalaiban róluk sokszor emlékezett.

S a mint telt az idő, ugy nőtt hire, neve.
Akármerre fordult, dicsőség szállt vele.

Eközben az ármány országunkra támadt,
A tengersok bajnak hulláma kiáradt.

Öt-hat ellenséggel álltunk szemtől-szembe,
Ezzel is, azzal is megküzdöttünk rendre,

Ott volt Petőfi is, a lánglelkű dalnok,
Mintha lelkes szavát e perczben is hallnók.

Hősies halállal mult ki a haretéren,
Legszebb csillag hunyt el fenn a magyar égen.

Sok-sok idő telt el e nagy eset óta,
Petőfit siratja sok szép magyar óta.

De a búbanatnak fátyolán keresztül,
Az ő nagy nevének fénysugara rezdül.

És örök időkön ragyogni fog fénye,
Ő lesz a nemzetnek legszebbik eszménye!

— Vármegyénk közigazgatási bizottsága e havi rendes ülést szerdán tartotta meg Hollak Arthur főispánunk elnöke alatt. Az előadók havi jelentései kapcsán Ugron Gábor indítványára javaslat kidolgozására usították alispánt és főorvost, hogy minő intézkedések volnának teendő a magzatelhajtás korlátozására nézve. A pénzügyminiszterhez felirat intézését határozták el a házak új összeírására s a házberadók helyett Székely-Udvarhely városban a házostályadó életbeletétele tárgyában. Reidiger kir. p. ü. ig. helyettes az illetékek késedelmese behajtásáért egyik főszolgabíró és 51 község előjárósága ellen a felelősség kimondását kérte. A bizottság tekintettel vármegyénk gazdasági viszonyaira, a felelősség kimondását jövő hóra halasztotta, mi ellen az igaz- helyettes folebbezést jelentett. Az ülésnek 129 tárgya (közszégi és magánügyek) egyebekben kellő érdeklődés mellett nyert elintézését.

— Unitárius istentisztelet. A Homoród-füzdön a szokásos aratási hálaadás alkalmából az unitárius istentisztelet f. hó 20-án d. e. 10 órakor fog megtartatni. Egyh. beszédet tart Demeter Dénes h.-karácsonfalvi lelkész; közreműködik a h.-karácsonfalvi ifj. vegyes dal-kar Beneczdi Mózes ottani tanító vezetése mellett.

— Rendkívüli közgyűlése volt vármegyénk törvényhatósági bizottságának e hó 11-én a vármegyeház disztermében. Kishalmágyi Hollak Arthur főispán melegségen üdvözölte az igen szép számban egybegyűlt bizottságot s alapos, méltóságtelejes mederben kezdetét vette a tanácskozás. A gyűlésben, mely a délutáni órákban ért véget, állandóan ott voltak Ugron Gábor és Gyárfás Endre országos képviselő, biz. tagok is. A kormányrendeleteket tudomásul vették s a tisztviselők fizetésé-

nek július 1-től való folyósítására felirat intézését határozta el a közgyűlés, melyben a f. évi január 1-től leendő folyósítást kérelmezi. A közgyűlés folyama alatt legnagyobb vitára a város módosított szervezési szabályrendelete adott alkalmat. Ezen pontnál Ugron Gábor a legmesszebb menő kritikát gyakorolta s alig volt s, melyhez módosítást né javasolt volna. Egyes esetekben esatlakozott a közgyűlés s elfogadta az elfogadható módosításokat, de többször megtörtént, hogy s-t s-ra olvastak és a nagy székely kénytelen volt engedni. Ilyen képen az is előfordult, hogy véleményével egyedül maradt. Általában szövege azonban, megbecsülhetetlen szolgálatot teljesített a köz javára — sokszor szigorú, kiemellett kritikájával, mely hogy a rendes mederben maradjon, főispánunk törvénytudása és gyakorlati képessége esetrel-esetre gondoskodott. Szabadon beszélhetett minden bizottsági tag annyit, a mennyi épen neki jól esett és így a tárgyalás ügyek tisztán, komoly megfontolás mellett nyertek befejezést. Ezt örömmel írjuk már is általános tiszteletben álló főispánunk eddig is jelentékeny érdemei közé. A megvitatt szabályrendelet az állandó választmány és közgyűlés stílusai módosításaival elfogadtatott májdnem 3 órai tárgyalás után. Délután 3 órakor az első tárgyalás 12 esküdtbírói tag megválasztása volt. Megválasztottak: Gyarmathy Ferencz, Török Albert dr. Daniel Elek, Veress Mózes, Menyhárt András, Gombos Sámuel, Szabó Gergely, Sperker Ferencz, Egyed Ferencz, Daniel Károly, Lántzky Sándor és Gagyí Lajos th. biz. tagok. A villanyvilágítás tárgyában hozott városi határozatot a közgyűlés az állandó választmány javaslata értelmében visszaküldeni határozta a városi tanácshoz újabb megfontolásra. Az aszfalt gyalogjáró (járda) tárgyában felterjesztett szerződést egyetlen módosítással egyhangulag elfogadta a bizottság és megerősítésre való felterjesztést elhatározta. Egyebekben minden tárgyalásra tűzött ügy a maga rendje és módja szerint elintézését nyerve, a főispán lelkes éljenzésével ért véget a rendkívüli közgyűlés d. u. 5 órakor.

— **Hymen.** Bági Beke Ferencz huszti kir. adótitész e hó 24-én esküszik örök hűséget Kassay F. Vilmának városunkban.

— **Ünnepelt főszolgabíró.** Demeter Lőrincz drt, az Udvarhely-járási főszolgabíróját e hó 9-én kellemes meglepetésben részesítette járásának jegyzői kara. Névnapi alkalmából lelkes beszéd kíséretében egy igen díszes, zenélő, a jegyzői kar tagjainak szeretett főnöküknek, kit az egész járás közbecsülése kísér szorgalmas munkásságában. A főszolgabíró meghiátva mondott köszönetet a nem várt meglepetésért és kitüntető bizalomért. Később a jegyzői kar társasvárosával fejezte be az ünnepi aktust, melyre a főszolgabíró is meghívta.

— **Általános gazdasági kiállítás városunkban.** A vármegyei gazdasági egyesület — szövetkezve a létező bizottsággal — folyó évi október hó 7-én Székely-Udvarhelyt, a baromvárosi téren általános gazdasági kiállítást rendez, melyre vonatkozólag a részletes feltételeket lapunk jövő számában közöljük.

— **Felső-Boldogasszonyfalva községben** a szünidőző tanuló ifjúság folyó 1899. év augusztus 13-án (ma, vasárnap) a községi iskola nagytermében az „egyház” javára színelőadással egybekötött táncestélyt rendez, melyre a közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Színre kerül: a „Bot csinálta doktor”. Irtá Molliere. Francziából fordította Gabányi. Táncz kivilágos virradtig. Belépti jegy: I. hely 40 kr. II. hely 30 kr. Allohely 25 kr. Kezdeté pont fél 8 órakor. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Szöj.** A „Kézimunkára nevelő országos egyesület” által városunkban már másodszor rendezett Szöjdnantitató-folyam, mely július 17-én kezdődött, e hó 9-én záródott be. A bezárásra az egyesület Zigány Zoltán titkár küldte le, ki már e hó 4-én ide érkezett s a hallgatóknak 3 előadást is tartott szorosán a munkásságukat illető törekvésekről és czelokról. A tanfolyamon a következő tanítók vettek részt: Ács János polg. isk. tanár Resiczabánya, Bokor Tamás áll. tanító Szederjes, Gyerkes Mihály ig. tanító Alsó-Sófalva, Keresztes János áll. tanító Bögöz, Molnár Vilmos közs. tanító Patakfalva, Péter János áll. igazg. tanító Alsó-Boldogasszonyfalva, Sándor Lajos közs. tanító Miklósfalva, Szász Béla áll. ig. tanító Muzsna, Tóth András áll. isk. tanító Tatrang (Brassó megye), Vásárhelyi József ev. ref. tanító Debreczen. Rendes munkása volt továbbá a tanfolyamnak Tokos Jenő patakfalvi ev. ref. lelkész. A famunkák tanítását Gutenberg Pál az egyesület igazgatója és Belle László végezték, az agyagmintázásban Hargita Nándor áll. kö. és agyagipariskolai igazgatótól nyertek szakzerű oktatást. A fa feldolgozása köréből végeztek 7-7 gyakorlatot a fakötecsre vonatkozólag s elkészítettek 12-12 tárgyat, köztük 5 drb gazdasági eszközt. A mintázás köréből 6-6 geometriai alakot állítottak elé. A tanfolyam az egyesületnek 560 forintjába került, mely összeghez a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 50 forinttal, az Udvarhelyvármegyei Takarékpénztár Részvénytársaság pedig 50 koronával járult. A „Kézimunkára nevelő Országos Egyesület” igen lekötelezte vármegyénket és városunkat az által, hogy e tanfolyamot, melynek czélja a technika elemeit a népoktatás keretébe beilleszteni s népünket az elméleti tanításon kívül kezűgyességi oktatásban is részesíteni, már másodszor rendezte nálunk. Sajnálataunkat fejezzük ki a felett, hogy sem a város, sem a vármegye nem tudott semmivel sem járulni az Egyesület nagy kiadásához, reméljük azonban, hogy a vármegyei iparfejlesztő bizottság jövőre munkakörébe vonja e nemes czélt célzó küzdő s népünk javának előmozdítására munkálkodó Egyesület támogatását is, s legalább annyit tesz törekvése előmozdítására, mint a „Népnevelési Egylet”, mely a mult évi tanfolyam hallgatóinak egy-egy gyalupadot és hozzávaló eszközöket adott. Kilitást nyújt erre főispánunk meleg érdeklődése, melylyel e fontos ügy iránt viseltetik.

— **Petőfi ünnepély.** A helybeli polgári önképző- és segélyező-egyesület is a legnagyobb magyar köllő iránt

érzett kegyelettel áthatva f. hó 6-án egy igen esinos kis emlékművet rendezett. Fájdalom azonban, fáradságukat nem koronázta valami fényes anyagi siker, mert ilyen sokan távol voltak azok közül, a kiknek feltétlenül ott kellett volna lenniök. Hanem azért meg volt az erkölysi diadaluk s e törekvő egylet egy újabb sikerrel lett gazdagabb. A műsor minden egyes pontja nemcsak alkalomszerűségénél, hanem a kiállítás ügyessége illetve az előadás hatásosságánál fogva is hódított. „Petőfi ébredése” című drámai költemény, melyet a nemrég elhunyt E. Kovács Gyula írt, igen ügyesen volt előadva, ami Mészáros Zoltán — ki Petőfit személyesítette — és Ráduly Mariska érdeme. Zajos halást el Márton Árpád is, a ki Jókai „Phantasiagorgia”-ját adta elő. „A kijtő vendég” című vígjáték szereplőit is határozottan dícséret illeti, de különösen ki kell emelnünk Szabó Gyulát, a ki olyan rutinnal játszta meg a kántor szerepét, a mely egy professzorista színésznek is dícséretre vált volna. Veress Nellike szeretetreméltó kis Fáni volt.

— **„A Homoródszertmártoni Nőegylet”** 1899. augusztus 20-án H.-Szentmártonban, a község háza termében jótékony czélú Kosaras Tánczvizgalmat rendez, melyre a m. tisztelet közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti díj: „Személyjegyző” 30 kr. Csúdjedjegy 1 frt 20 kr. Kezdeté d. u. 6 órakor. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak s nyugtáztatnak.

— **Az agyagfalvi székely emlék javára** a „Nagy-Solymos és Hidegkut községi hitelszövetkezet” 2 frtot küldött lapunk szerkesztőségéhez. Feljegyeztük ivünk. Eddigi gyűjtésünk összege: 48 frt 50 kr.

— **Karl Müller's** — azt nyomatta Müller Károly helybeli szállás ur a „Budapest”-szállót ábrázoló képes levelező-lapjaira — Bécsben. Privát gusztlus, tetei. Annnyit azonban tudomására hozunk, — ha talán elfeledte, vagy nem tudná — hogy Székely-Udvarhelyt, a Székelyföld anyavárosában, a „Karl Müller's”-féle germánizálás eddig nem voltak divatban s tösgyökerez székely fajunk azokat nem is szokta ellünni. Volt, van és lesz nekünk Károly is elég, a kinél székely földön, verejtékes munkával szerzett pénzünket hazafias érzések közt elköltjük, anélkül, hogy székely nyivoltunkból kivétköznünk kellene. Isten éltesse tehát Karl ur addig is, míg Károly lesz önből! (Beküldték.)

— **Nagyszalontai Arany-ünnep.** Nehány hirlapba becsúszott téves közlés helyreigazításul és minden félreértés kikerülése végett, van szerencsénk a nagyszalontai Arany-Emlék-Egyesület nevében közhírré tenni, hogy az Arany-émlék-szobává átalakított csonka-torony ünnepies megnyitása folyó augusztus hó 27-én (huszonhetedikén) délelőtt 10 órakor lesz. — Midőn ezen megnyitási ünnepélyre az érdeklődő közönséget általában, egyesületünk alapító és rendes tagjait pedig külön-külön tisztelettel meghívjuk: egyben kérjük, hogy a meghívásra igényt tartók — mennyiben meghívható meg nem kapták volna — legyenek szivesek Hadházy Kálmán egyesületi pénztárnokhoz (Nagy-Szalonta) fordulni, kihez intézendők a tagsági díjak is (alapító tagdíj: 10 frt, egyszersmindenkorra; rendes tagdíj: 1 frt, 6 évi kötelezettséggel.) A nagyszalontai Arany-Emlék-Egyesület nevében: Szél Kálmán, e. elnök, Tatar Balázs, e. jegyző.

— **A helybeli kir. áll. kö. és agyagipari szakiskolába** való felvételért s illetve az ösztöndíj iránti kérények folyó évi augusztus hó 20-ig az igazgatósághoz adhatók be, a felügyelő bizottsághoz czimezve. Részletes tudnivalók lapunk f. évi 30-ik számában olvashatók.

— **Emléket az agyagfalvi rétre.** Ujabbán adakoztak: Petres József 758 sz. gyűjőívén 5 frt, a Nyárádszeredai Közművelődési Dalegyet mult hó 30-án tartott Petőfi-ünnepély jövedelméből, Ravasz Árpád által 44 frt 5 kr. összesen 49 frt 5 kr. ezt hozzáadva a már befolyt 801 frt 10 krhoz az alap összege tesz 850 frt 15 kr. Fogadják a nemes szívű adakozók a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Sz.-Udvarhelyt, 1899. aug. hó 12. Ferenczy János vgh b. pénztárnok.

— **A marosvásárhelyi székely kamara** jelentése szomorúan konstaltala, hogy az 1897. évi sanyaru közgazdasági viszonyai 1898-ban még kedvezőtlenebbre váltak. Ennek az oka főképen a rossz termésben keresendő. A kamara kerületét alkotó négy székely vármegyében buzából a megelőző 1897. esztendővel szemben 22 ezer métermázsával, rozsból 27 ezer métermázsával kevesebb termett. A kukoriceza termés sem felelt meg a várakozásnak. Bor a peronoszpora és jégverés miatt kevés termelt. Olasz és hamis borok foglalták el a tért, Csikvármegyében 3 új gőzfűrés kezeltkezett. A fakereskedés fellendítése érdekében kívánatos volna a tarifa mérséklése. A gyáripar szük korlátok között mozgott. Az 1763-ban alapított gróf Mikes-féle lívegyár megszűnt. A gyáripar fejlesztése a folytonosan fokozódó kivándorlás megszüntetése végett is szükséges volna. A kézműipar helyzete a kamara területén kedvezőtlenebb volt, mint bármikor. Az ipar számalmas helyzetét elegetképpen illusztrálja az a körülmény, hogy a fel millió lakossal bíró Székelyföldön az 1897-ben váltott 826 iparigazolványval szemben 1898-ban csak 698 új igazolványt váltottak. A 247 iparbeszüntetéssel szemben pedig 1898-ban 169 iparos hagyta el műhelyét. E kedvezőtlen körülmény részben a tömörüléstől való idegenkedésnek a következménye. Székely-Udvarhelyt néhány év előtt a cipészek közös műhelyt alakítottak, ami oly nagy mértékben fokozta versenyképességüket, hogy az Alföldre is szállítanak már cipőket, eszmiákat. Reménységgel üdvözi a kamara a központi hitelszövetkezetet, igazi főhündülést azonban csak az önálló vánterületlől vár. Kivánatosnak tartja a kamara, hogy székelyhén egy a késmárkihoz hasonló szövívő iskola létesíttessék. Kivánatos volna továbbá a marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi állami ipari szakiskoláknak internátussal való kibővítése, a székelyföldi iparmúzeum államosítása; ipari tanmhelyek létesítése és ipari vándortanítók alkalmazása. A kereskedelmi szakképzés teljesen paragon hever. A székely házi szövívőpar érdekében szükségesnek tartja a kamara, hogy a valódi székely szövívők származásukat igazoló védjeggyel láttassanak el s azok a

portékák, amelyek ilyenell ellátva nincsenek, mint nem hazai eredetűek a házalástól való eladástól tiltassanak el. Czélavezetőnek tartja a kamara a jelentékenyebb pontokon képzett fazekasok letelepítését. A fonó és szövívőpar folytonos hanyatlásban van, takács alig van már a kamara területén. A ruházati és a bőripar vegetál. A Székelyföld képviselve lesz néhány iparos készítményével a párisi vilákiállításán. A pénz és hitelviszonyok kedvezőek voltak. A székely vasutak ügyét sürgősenek mondja a kamara és azoknak a kiépítését mielőbb öhajítja. A jelentés legsötétebb fejezete a székely kivándorlásról szóló rész. 1898-ban 7407-en vándoroltak ki. Nyolcz év alatt a vándorlók száma 38.483-at tett. Magából Háromszék vármegyéből 1530-an nem jöttek vissza 1898-ban. Ezek az adatok minden kommentár nélkül elegendők arra, hogy sürgős segítséget követeljenek.

— **A székelyudvarhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság** részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a gy.-szentmiklósi dohány nagyáruda kezelésének elnyerése tárgyában írásbeli zárt ajánlat utján ezen kir. hatóság hivatalos helyiségében 1899. augusztus hó 22-én délelőtt 9 órakor zárt írásbeli versenytárgyalás tüzetik ki.

— **A holttestek szállítása.** A még el nem temetett holttesteknek más helyre való szállítása ügyében egyik vármegye fötterjesztésére a következő rendelet hozta a belügyminiszter: „Abban az esetben, ha valamely még el nem temetett hullának más helyre szállításáról van szó, ennek megengedéséről szóló nyilatkozatot most az 1894. évi XXXIII. t.-cz. életbe lépése után nem a lelkész, hanem az állami anyakönyvvezetőtől kell kieszközölni, mert a kérdéses nyilatkozat ez esetben arra szolgál biztosítékul, hogy a hulla elszállítása ne törtenjék meg a halálesetnek az anyakönyvbe való bejegyzése előtt. Olyan esetekben azonban, midőn már eltemetett hullának kiasása szándékoltatik, továbbra is az eddigi gyakorlatot kell folytatni, mert a halálesetnek anyakönyvezése az eltemetés előtt történnén, az állami anyakönyvvezető a már eltemetett hullák kiasátása és őlszállítása körül semmi tekintetben sincs érdekelve.”

— **Jó meneti fodrász üzlet** olesón eladó vagy hasznbérbe adó kinél megmondja a kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenetek.

Az etédi olvasókör és egy pár előfizető alárással beküldött tudósítást — miután az író nevét a felelős szerkesztőnek mindenkor tudnia kell — nem közölhetjük.

Többletek, Csak türelem! A közölhetők sorrendben jöni fognak.

HIVATALOS RÉSZ.

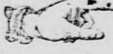

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 14846—899. alisp. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község előjáróságának. Közhírré tétel végett értesitem, hogy Csehétfalva és Tarcsafalva községek „Marat” nevű havasi legelőin a száj- és körömfájás járványosan, Szentlélek község marhaállományában pedig szövívőosan; Olasztelek közs. havasi legelőjén a bivalvész; Kányád, Homoród-Okland, Kis-Küküllővármegyében Hundorf és Gogán községekben a sertésvész; Patakfalva községben a sertésbáncz járványosan fel lépett s nevezett legelőkre és községekre a zárlat el van rendelve. Bogárfalva községben a sertésbáncz megszűnt és a zárlat feloldatott. Székely-Udvarhely, 1899. augusztus 7-én. Jakab Gyula, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 14801—899. alisp. Hirdetmény. A vármegye házbán lévő irodák részére az 1899/1900. évi téli idényre szükségeltető 350 köbméter száraz bükk-tüzifa szállításának biztosítása czéljából f. évi szeptember hó 12-én déli 12 óráig alulirhoz annál bizonyosabban nyujtsák be, mert később beérkezett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe. A feltételek a hivatalos órák alatt alulirnál tekinthetők meg. Sz.-Udvarhelyt, 1899. évi aug. hó 4-én. Jakab Gyula, alispán.

Sz. 14800—899. alisp. Hirdetmény. Az udvarhelyvármegyei közkörházban ápolás alatt lévő betegek 1900. évre szükséges élelmiszerek biztosítása czéljából az árlejtési tárgyalás f. évi szeptember hó 28-án d. u. 3 órára a vármegye ház kistermében tüzetik ki. A vállalkozni kívánók 50 kros belyeggel ellátott írásbeli ajánlatukat f. évi szeptember 28-án déli 12 óráig alulirhoz nyujtsák be, később beérkezett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe. A feltételek a hivatalos órák alatt alulirnál megtekinthetők. Sz.-Udvarhelyen, 1899. évi aug. hó 4-én. Jakab Gyula, alispán.

Sz. 14802—899. alisp. Hirdetmény. A vármegyei közkörházba az 1899—1900. évi téli idényre szükségeltető 445 köbméter száraz bükk-tüzifa szállításának biztosítása végett folyó évi szeptember hó 12-én d. u. 3 órára a vármegye ház kistermében árlejtési tüzetik ki. Vállalkozni öhajtok 50 kros belyeggel ellátott írásbeli ajánlatukat f. évi szeptember hó 12-én déli 12 óráig alulirhoz nyujtsák be, mert később beérkezett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe. A feltételek a hivatalos órák alatt alulirnál megtekinthetők. Sz.-Udvarhelyen, 1899. évi augusztus hó 5-én. Jakab Gyula, alispán.

Székely-Udvarhely város területén, az alsó határban, az állami út mellett egy 20 holdnyi l. osztályú minőségű bennvaló

 háztelkeknek

örök áron eladó.

Venni szándékozók e lap kiadóhivatalában tudakozódhatnak.

Magas jutalékban

részülnék megbízható szölvő ügynökök, kik törvényszertien megengedett sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni öhajtanak. Ajánlatok „Confidentia” czimen Eckstein Bernát hirdetői irodájába Budapest, V., Fűrdő-utca 4. intézendők.

A helyi és vidéki

<p>építkező</p> <p>ez uton van szerencsém értesíteni, hogy mindenféle üvegek</p>		<p>közönséget</p> <p>zések a legjutányosabb árak mellett elvállalok.</p>
---	---	---

A munkálatoknak **pontos és gyors** kiviteléről kezességet vállalok, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközönségesebb üvegtábláim is csehországi sima, fehér üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek.

A nagyérdemű közönség szives megren delését kérve, vagyok teljes tisztelettel

Szentpétery Gergely,
Székely-Udvarhelyt.

Üzlethelyiségem Szombafalvi-utcában, a vasut mellett.

Sz. 3443—1899. tkvi.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tetetik, hogy Udvarhelyvármegyei Takarékpénztár végrehajtónak Mester Károlyné Bálint Hermína parajdi lakos végrehajtást szenvedő ellen 280 frt s járulékaik kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, Parajd község 270. sz. tkvben A + 5824. hr. sz. 2 frt, 5911. hr. sz. 1 frt, a tkvben A + 336. 334², 334³, hr. sz. ház 448 frt, 812¹, 814², hr. sz. 2 frt, 1099¹, hr. sz. 2 frt, 1131¹, 1132², hr. sz. 14 frt, 1834¹, 1878¹, 1879², hr. sz. 8 frt, 2551. hr. sz. 7 frt, 3141¹, 3142², hr. sz. 4 frt, 3162¹, 3163. hr. sz. 6 frt, 3802¹, 3803², hr. sz. 7 frt, 4528. hr. sz. 3 frt, 4962¹, 4969. hr. sz. 10 frt, 4960. hr. sz. 4 frt, 4989¹, 4991a², hr. sz. 1 frt, 5199¹, hr. sz. 4 frt, 5796¹, hr. sz. 6 frt, 6155¹, hr. sz. 3 frt, 6325¹, hr. sz. 1 frt kikiáltási árban Mester Lőrincz által lefizetett bánatpénz elvesztése mellett — kárára és költségére, a mely összeg egyszermind kikiáltási ár is — **1899. évi szeptember hó 19-ik napján** d. e. 9 órakor Parajd községhez tartozó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

Árverezni szándékozik a becsárnak 10 százalékat készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni.

Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. telexkönyvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint telexkönyvi hatóság.

Sz.-Udvarhelyt, 1899. évi május hó 30-án.

Dr Voith,

kir. tsvszéki egyes bíró.

Székely-Udvarhely rendezett tanácsú város képviselő-testülete a negyedik tanítói állást rendszerezte. Ennek alapján 37—899. isk.-széki számu határozat folytán felkérem a pályázni óhajtó okleveles tanítókat **f. évi augusztus 21-ig** okmányolt pályázati kéréseiket hozzám benyújtani. Rendszerez évi fizetés 500 frt.

Lakbérilletmény 100 frt.

Székely-Udvarhelyt, 1899. jul. 28.

Dr Gyarmathy,
isk.-széki elnök.

Székelyudvarhelyi községi hitelszövetkezet **1899. évi augusztus 13-án d. u. 3 órakor** a szövetkezet tanácskozó termében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívotnak azon megjegyzéssel, hogy a mennyiben a fenti napra kitűzött közgyűlésen a tagok kellő számban meg nem jelenének, az új közgyűlés **1899. évi augusztus 20-ára** tüzetik ki, mikor is az tekintet nélkül a megjelenő tagok számára, határozatképes leend.

N a p i r e n d:

1. Belépés az országos központi hitelszövetkezethez.
2. Két cégjegyző választása.

Kelt Sz.-Udvarhelyen, 1899. évi július hó 24-én.

Az igazgatóság.

Eladó gőzmalom.

Egy 4 lóerőre berendezett egyjáratú, kettőre kis költséggel kiegészíthető **gőzmalom** Farczád községben eladó. Tudakozódhatni lehet **Buzogány Márton** tulajdonosnál ugyanott.

Kiadó bolthelyiség!

Székely-Udvarhelyt, a Főtéren, az új vármegyeház épületében lévő **bolthelyiség** esetleg berendezéssel együtt kiadó.

Kitűnő forgalmi hely! bővebbet **Dárszon Béla** jelenlegi bérlőnél.

Hirdetmény.

Azon t. cz. szülőknek és gyámoknak, kik fiaikat, illetőleg gyámoltjaikat a székelyudvarhelyi róm. kath. főgymnasiumban akarják taníttatni, tudomására hozom, hogy fensőbb intézkedés folytán 1899—1900. tanévtől kezdve a katolikus tanulóknak 20 frt, a nem katolikusokéért 30 frt tandíjt kell fizetni egyaránt.

E mellett az eddig szedetni szokott egyéb díjak továbbra is fentartatnak.

Sz.-Udvarhelyt, 1899. augusztus 1.

Az igazgató távollétében:

Daróczy János s. k.,
róm. kath. főgymnáziumi tanár.

Eladó belsőségek.

Székely-Udvarhely város területén, a felső határban a vasuti indóházzal szembe lévő Bálint György által megnyitott utca végében lévő kertemet az utca megnyitásával, két oldalról apró telkekre 10 éves törlesztésre felosztom.

Venni szándékozik Nagy Ferencz megyei hivatalnok urnál vagy Kosuth-utcai lakásomon bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Özv. Solymossy Pálné.

Sz. 11285—99. fszb.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határrészben fekvő és a lokodi közbirtokosság tulajdonát képező fenyőerdőből 10 000 kataszteri holdnak mintegy 11400 m³ luczfenyő-fűrészanyag és 3100 m³ luczfenyő épületi fakészlete a szerződés megkötésétől számított egy, esetleg 3 évi kihasználási időtartam mellett **1899. évi szeptember hó 7-én d. e. 10 órakor** Lokod községhez tartozó nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen el fog adni.

Kikiáltási ár 19580 frt, minek 10 százaléka bánatpénz.

Az árverési feltételek a székelyudvarhelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a homoródozlándi főszolgabirónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Homoród-Oklánd; 1899. évi augusztus hó 7-én.

Benedek Imre,
főszolgabíró.

Udvarhelyi járás főszolgabirójától.

Sz. 10602/99. szb.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határrészében fekvő és a bethlenfalvi birtokosság tulajdonát képező fenyőerdőből 82.03 k. holdnak mintegy 16.888 m³ luczfenyő fűrészanyag és 1833 m³ luczfenyő épületfakészlete ujjabi árverését **folyó évi augusztus hó 16-án d. e. 9 órájára** Bethlenfalva község házához tüzőm ki.

Kikiáltási ár 26798 frt 40 kr, minek 10 százaléka bánatpénz.

Az árverési feltételek alólirt főszolgabirónál és az udvarhelyi járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székely-Udvarhelyt, 1899. július 27-én.

Szabady Tivadar,
szolgabíró.

Udvarhelyi járás főszolgabirójától.

Sz. 10601/99. szb.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határrészben fekvő s a fenyédi közbirtokosság tulajdonát képező fenyő-erdőből 117.74 k. holdnak, mintegy 18972 m³ luczfenyő fűrészanyag és 546 m³ luczfenyő épületfa készlete ujjabi árverését **f. évi augusztus hó 16-án d. e. 11 órájára** Fenyéd községhez tartozó tüzőm ki.

Kikiáltási ár 32790 frt 80 kr, minek 10 százaléka bánatpénz.

Árverési feltételek alólirt főszolgabirónál és az udvarhelyi járási m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székely-Udvarhelyt, 1899. július 27-én.

Szabady Tivadar,
szolgabíró.